

01.03.2023

Asia/8

§ 58

Konserniohjeen päivittäminen

HEL 2022-010686 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä päivitetyn Helsingin kaupungin konserniohjeen liitteen 1 mukaisesti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Miia Aho, konsernilakimies, puhelin: 310 36445
mii.aho(a)hel.fi

Liitteet

1 Konserniohje luonnos_päivitetty 31.1.2023

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Tausta

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 25.5.2016, § 138 uuden konserniohjeen, jossa huomioitiin muun muassa uudessa kuntalaissa (410/2015) säädettyt konserniohjauksen ja konserniohjeiden vähimmäissisällöt. Edellinen konserniohje oli vuodelta 2008.

Vuonna 2017 konserniohjetta päivitettiin kaupungin johtamisjärjestelmä uudistuksen liittyen (kaupunginvaltuusto 17.5.2017, § 241).

Kuntalain konserniohjetta koskevat säännökset

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta.

Kuntalain 47 §:ssä säädetään kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta ja konserniohjeesta. Lainkohdan mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoon-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

panossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Kuntalain mukaan konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Päivitetyn konserniohjeen keskeisimmät määräykset

Tytäryhteisökohtaisten omistajastrategioiden hyväksyminen vuonna 2021, kaupunkistrategian 2021-2025 painotukset sekä konserniohjeen käytännön soveltamistyössä havaitut täsmennystä vaativat kohdat ovat aiheuttaneet perustellun tarpeen päivittää nykyistä konserniohjetta.

Monin olennaisin osin konserniohjeen sisältö on pysynyt entisenä. Varsinaisen sisällön päivitystyön yhteydessä on kuitenkin myös merkittävästi tiivistetty ja selkeytetty tekstiä. Lisäksi on poistettu päällekkäisyyksiä niin, ettei konserniohjeessa enää määrätä asioista, jotka on jo linjattu hallintosäännössä tai kaupungin muissa ohjeissa. Tavoitteena on selkeä ja kaupungin omistajaohjausta sekä tytäryhteisöjen toimintaa tarkoituksenmukaisesti ohjaava ohje.

Päivitetty konserniohje on olennaisesti nykyistä ohjetta tiiviimpi, ja edellä olevien seikkojen johdosta se on kirjoitettu pääosin uudelleen, joten erillisen muutokset näkyvissä -version esittäminen ei ole tässä mahdollista eikä tarkoituksenmukaista.

Päivitetyn konserniohjeen keskeisimmät muutokset, lisäykset ja poistot ovat seuraavat:

- Konserniohjeen soveltamisalaa koskevaa määräystä on täsmennetty. Konserniohjetta noudatetaan kaupungin tytäryhteisöjen lisäksi kaupungin talouden ja toiminnan kannalta merkittävien osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien ohjauksessa siinä määrin kuin se on kaupungin omistusosuus, määräysvalta taikka äänivalta- tai peruspääomaosuus huomioon ottaen mahdollista ja perusteltua. Edellä mainittuja yhtymiä ovat mm. HSL, HSY ja HUS-yhtymä;
- Määräystä konserniohjeen sitovuudesta on täsmennetty perustuen siihen, että tytäryhteisöjen yhtiöjärjestyksissä tai säännöissä tulee lähtökohtaisesti olla määräykset konserniohjauksesta. Lähtökohtana on, että konserniohjeen noudattaminen on hallituksen lakisääteisen huolellisuusvelvollisuuden mukaista;
- Konserniohjeessa olevia määritelmiä sekä konserniohjauksen, omistajapolitiikan ja omistaja-arvon yleisiä kuvauksia on tiivistetty ja täsmennetty;
- Konserniohjeen yhdenvertaisuutta turvaavat ja edistävät aikaisemmat määräykset on yhdistetty kokonaisvaltaiseksi periaatteeksi siitä, että kaupunki pyrkii konserniohjauksessa edistämään eri sukupuolten ja kieliryhmien välistä yhdenvertaisuutta. Tämä periaate ulottuu kaikkeen toimintaan, jota konserniohjeella ohjeistetaan;
- Konserniohjeeseen on lisätty tytäryhteisökohtaista omistajastrategiaa koskevat määräykset sekä kuvattu niiden sijoittumista osaksi kaupungin omistajapoliittisia linjauksia. Omistajastrategioista päätetään kaupunginhallituksessa. Omistajastrategiat sisältävät kaupungin omistukseen, strategiseen tahtotilaan, hallituksen osaamisvaatimukseen sekä tytäryhteisöille asetettaviin keskipitkän aikavälin kehittämistavoitteisiin liittyviä linjauksia kunkin tytäryhteisön ja tarpeen mukaan sen muodostaman alikonsernin osalta. Omistajastrategioiden tavoitteena on osaltaan tukea kaupungille yhteisön omistamisesta muodostuvan omistaja-arvon positiivista kehittymistä;
- Tavoitteiden asetantaa koskevia määräyksiä on uudistettu tytäryhteisökohtaiset omistajastrategiat huomioiden. Kaupunki asettaa tavoitteita tytäryhteisöilleen tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa keskipitkällä aikajänteellä. Tavoitteiden asettaminen on kaupunginhallituksen tehtävä tytäryhteisökohtaisten omistajastrategioiden hyväksymisen yhteydessä. Kaupunginvaltuusto voi lisäksi tarvittaessa asettaa merkittävimmille tytäryhteisöille tavoitteita kaupungin talousarviossa;
- HUS-yhtymää koskevien toimiohjeiden antaminen on määritetty hyvinvointialuelainsäädännön mukaisesti;

- Kaupunginkanslialle on annettu mahdollisuus tarpeen mukaan jakaa muita kuin markkinaehtoisia tytäryhteisöjä mm. valmistelua ja raportointia ajatellen alaryhmiin perustuen lähtökohtaisesti ko. tytäryhteisön toimialaan ja/tai toiminnan laajuuteen sekä tosiasialliseen sisältöön ja luonteeseen. Lisäksi muut tytäryhteisöt kuuluvat joko pormestarin tai apulaispormestarin toimialaan sen mukaan, miten asia on yhteisökohtaisessa omistajastrategiassa määritelty yhteisön pääasiallisen tehtävän ja toimialan perusteella. Markkinaehtoiset tytäryhteisöt kuuluvat pormestarin toimialaan;
- Markkinaehtoisesti toimivien tytäryhteisöjen toimintaperiaatteita on täsmennetty. Kaupunki ei lähtökohtaisesti rahoita markkinaehtoisesti toimivia tytäryhteisöjä, ellei siihen ole yksittäistapauksessa perusteltu syy. Tämä kattaa myös konsernipankkiin kuuluvan luottolimittin.
- Kuntalaissa tarkoitettujen kaupungin kantaa vaativien asioiden ja toimenpiteiden lista on uudistettu. Kaupungin kantaa koskevan kokonaisuuden uudistamisessa tavoitteena on keskittää kaupungin kannan antaminen niihin tytäryhteisöissä tehtäviin päätöksiin, joissa kaupungin kanta on tarpeellinen kaupunkikonsernin kokonaisedun edistämisen kannalta ja varmistaa omistajastrategisten linjausten huomioon ottaminen tytäryhteisöjen merkittävässä päätöksissä. Päivitetystä konserniohjeesta on poistettu ehdoton vaatimus pöytäkirjapäätöksestä joustavan ja tarkoituksenmukaisen päätöksenteon mahdollistamiseksi. Tähän ohjekohtaan on myös lisätty selvennys siitä, että velvollisuus kaupungin kannan hankkimiseen ei koske tilanteita, joissa kaupunki on omalta osaltaan mukana päätöksen tekemänä osapuolena, esimerkiksi tehtäessä palvelusopimus kaupungin ja tytäryhteisön välillä tai jos kaupunki muuten päättää asiasta omistajan roolissa esim. yhtiökokouksessa;
- Hallituksen valinnassa huomioitaviin seikkoihin on lisätty hallitusjäsenten tarkoituksenmukainen vaihtuvuus;
- Maininnat kaupungin insinöörin yms. hallintosäätöön perustuneesta toimivallasta sekä kaupungin tilahankkeiden käsittelyohjeista on poistettu, koska näitä ei enää alkuperäisessä muodossa ole olemassa;
- Tytäryhteisöjen talousraportointia sekä talouden ja investointien suunnittelua koskevia kappaleita on muokattu vastaamaan nykykäytäntöä; sekä
- Kaikki yksittäiset asiakohdaiset viittaukset konserniohjeen perusteella annettaviin tarkempiin ohjeisiin on poistettu. Konserniohjeen mu-

01.03.2023

Asia/8

kaan kaupunginkanslia voi antaa konserniohjeen noudattamisesta ja sen sisällöstä tarkentavia ohjeita. Sen sijaan tytäryhteisöjä velvoittavien muiden ohjeiden tai suositusten antaminen tulee jatkossa tehdä kulloinkin erikseen ja hallintosäännön määräysten puitteissa, ei yksinomaan konserniohjeen perusteella.

Lopuksi

Konserniohjeen päivittäminen on perusteltua, jotta voidaan tarpeellisilta osin huomioida kaupunkistrategian ja tytäryhteisökohtaisten omistajastrategioiden mukanaan tuomat muutokset kaupungin omistajaohjaukseen. Tämän lisäksi moni omistajaohjauksen käytäntö on muuttunut, ja konserniohjeen on syytä heijastaa näitä muutoksia. Tästä esimerkkinä kaupungin kantaa vaativien asioiden listauksen uudistaminen.

Konserniohjetta koskeva päätösesitys vastaa konsernijaoston 30.1.2023 hyväksymää esitystä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Miia Aho, konsernilakimies, puhelin: 310 36445
miia.aho(a)hel.fi

Liitteet

1 Konserniohje luonnos_päivitetty 31.1.2023

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.02.2023 § 102

HEL 2022-010686 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä päivitetyn Helsingin kaupungin konserniohjeen liitteen 1 mukaisesti.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

01.03.2023

Lisäksi kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi saamansa selvityksen koskien julkisuuslain mukaisen avoimuuden sisällyttämisestä yhtiöjärjestykseen kaupungin kokonaan omistamissa tai yhdessä muiden julkisten toimijoiden kanssa kokonaan omistamissa yhtiöissä, jotka eivät toimi markkinoilla.

06.02.2023 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Miia Aho, konsernilakimies, puhelin: 310 36445
mii.aho(a)hel.fi

Kaupunginhallituksen konsernijaosto 30.01.2023 § 2

HEL 2022-010686 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti esittää kaupunginhallitukselle seuraavaa:

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä päivitetyn Helsingin kaupungin konserniohjeen liitteen 1 mukaisesti.

Käsittely

30.01.2023 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Titta Hiltunen: Luku 4.2 Kaupungin omistajuuden lähtökohdat

Lisäys: Omistamisella edistetään myös kaupungin ilmasto- ja biodiversiteettitavoitteiden toteutumista.

Kappaleeseen:

Omistaminen ei ole kaupungin perustehtävä, vaan sen tulee lähtökohdaisesti tukea ja palvella palvelujen järjestämistä, kaupungin taloutta tai muuten kaupungin strategisia, yhteiskunnallisia, elinkeino-, liikunta-, kulttuuri- ym. poliittisia tavoitteita. Ohjauksella edistetään myös kaupungin ilmasto- ja biodiversiteettitavoitteiden toteutumista. Tästä syystä kaupungin toimimisella jonkin yhteisön perustajana, omistajana tai jäsenenä tulee olla kaupungin tehtävään ja strategiaan perustuva tarkoi-

tus ja tavoite. Tytäryhteisöjen osalta tämä tarkoitus sekä kaupungin tytäryhteisöille asettamat tavoitteet määritetään lähtökohtaisesti tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa.

Luku 10. Yhteisöjen omistuksesta luopuminen

Edellisessä ohjeessa oli seuraava kappale, joka nyt poistettu ja jota esitän lisättäväksi uudelleen kappaleen loppuun:

”Luovuttaessa yhteisön omistuksesta on kiinnitettävä erityistä huomiota luopumisen henkilöstövaikutuksiin, sekä vaikutuksiin yhteisön tarjoamien palvelujen käyttäjiin.”

13. Henkilöstöpolitiikka

kappale 4: ”Kaupungin markkinaehtoisesti toimivissa tytäryhteisöissä noudatetaan alan ja kilpailijoiden käytäntöjä vastaavaa henkilöstöpolitiikkaa. Henkilöstön työsuhteturva määräytyy työlainsäädännön ja tytäryhteisön järjestäytymisen mukaisen työehtosopimuksen mukaisesti.”

korvattaisiin vanhan ohjeen mukaisella tekstillä:

Kaupungin markkinaehtoisesti toimivissa tytäryhteisöissä voidaan noudattaa alan ja kilpailijoiden käytäntöjä vastaavaa henkilöstöpolitiikkaa, kuitenkin koko ajan huomioiden kaupungin tytäryhteisön velvollisuus toimia henkilöstöpolitiikassaan korostetun vastuullisesti. Henkilöstön työsuhteturva määräytyy työlainsäädännön ja yhteisön järjestäytymisen mukaisen työehtosopimuksen mukaisesti.

Kannattaja: Jenni Pajunen

Kaupunginhallituksen konsernijaosto hyväksyi yksimielisesti Titta Hiltusen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

12.12.2022 Pöydälle

28.11.2022 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Miia Aho, konsernilakimies, puhelin: 310 36445
miia.aho(a)hel.fi